

Versnel en faciliteer de Circulaire Economie

Een circulaire economie draagt bij aan klimaatdoelen en strategische autonomie

FME en haar leden willen bijdragen aan het behalen van 55% minder CO₂ emissie in 2030 en strategische autonomie. De milieudruk van productie en producten moet omlaag. Primaire grondstoffen moeten we niet verbruiken maar hergebruiken. Dit kan door te sturen op waardebehoud van producten en de materiaalkringloop te sluiten.

De circulaire economie heeft in Nederland volgens het planbureau voor de leefomgeving (PBL) een reductiepotentieel van ca. 4 - 7 Mton mondiale CO₂ eq ¹. Onderzoeksinstituut TNO komt zelfs uit op 7,2 Mton ². De maakindustrie kan daar met 2,2 Mton substantieel aan bijdragen³. Een circulaire economie draagt bij aan de strategische autonomie van Europa en Nederland. Maar circulaire businessmodellen staan nog in de kinderschoenen en vragen verdere ontwikkeling. Hergebruik en reparatie van producten zijn vaak complexer en duurder dan inzameling en recycling. Daardoor is de circulaire businesscase in veel gevallen nog niet positief.

Om dit succesvol te maken, is structureel budget noodzakelijk. FME roept het kabinet op om tenminste € 500 miljoen per jaar te begroten voor een SDE++-regeling voor circulaire producten en processen. Reserveer ca. € 100 miljoen daarvan voor verduurzaming van de maakindustrie. Budget hiervoor kan worden vrijgemaakt vanuit bestaande klimaat- en eventueel defensiebudgetten. Van de SDE++ regeling bijvoorbeeld blijft jaarlijks een deel onbenut. Benoem één minister die klimaatbeleid en circulariteit kan combineren binnen één begroting.

¹ [PBL 2022: Hoe kan circulaire-economiebeleid bijdragen aan de klimaatdoelstelling?](https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf)
<https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf> en [PBL 2025
Integrale Circulaire Economie Rapportage](https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf)

TNO <https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf>

³ <https://www.fme.nl/nieuws/fme-en-metaalunie-sturen-advies-circulaire-economie-aan-kabinet>

FME Roept op tot de volgende acties:

- Maak circulaire businessmodellen sneller rendabel

FME roept het kabinet op om tenminste € 500 miljoen per jaar te begroten voor een SDE++-regeling voor circulaire producten en processen. Reserveer ca. € 100 miljoen daarvan voor verduurzaming van de maakindustrie. Benut de systematiek van de SDE++ regeling om de onrendabele top van circulaire investeringen te dekken.

Een voorbeeld is het stimuleren van hergebruik van metaal in bijvoorbeeld de bouw. Dit stagneert omdat schredderen en recyclen van metaal simpeler en daarmee goedkoper is, dan hergebruik. Ook moet er een oplossing komen voor de eis dat hergebruikt metaal net zo veilig kan worden toegepast in constructies als nieuw staal.

- Zorg voor een Europees gelijk speelveld

Nederland staat in de top 3 van Europa qua energiekosten. Een ongelijk speelveld leidt niet tot verduurzaming maar verlies van investeringen en vertrek van bedrijven. Nederland heeft duurzame energie-intensieve bedrijven nodig om de metaalkringloop in Nederland en Noordwest-Europa te sluiten. Zonder basismetale is er geen metaalrecycling in Europa en daarmee dalen ons verdienvermogen en strategische autonomie. De CO₂ emissie neemt niet af. De benodigde producten zal Nederland immers blijven gebruiken en moeten importeren. De emissies in Nederland (Scope 1- en 2 CO₂ emissies) zullen dalen maar worden vervangen door de import van CO₂ gekoppeld aan de metaal- en andere producten (Scope 3 emissies).

- Focus op de E in CE

Het verdienmodel voor circulaire productie en producten in Nederland is vaak nog niet winstgevend. Arbeid is duur en materiaal relatief goedkoop, met als gevolg dat er nog veel vervanging plaatsvindt waar hergebruik mogelijk is. FME pleit daarom dat er meer financiële middelen vrijkomen die bedrijven ondersteunen op het gebied van circulair ontwerp, reparatie en refurbishment. Deze extra financiële middelen kunnen worden ingevuld op basis van de SDE++ regeling die de onrendabele top van de investering verlaagt ⁴.

- Verhoog strategische autonomie

Kritieke grondstoffen zoals: dysprosium, lithium, germanium en strategische grondstoffen zoals staal, koper en aluminium zijn nodig voor o.a. windmolens, elektrisch vervoer, defensie en hightech equipment. Deze grondstoffen zijn daarom essentieel voor de energietransitie en defensie- en hightech producten. Geopolitieke spanning met o.a. China en de claim van de VS op Groenland zet de leveringszekerheid van kritieke en strategische grondstoffen onder druk. Geef het Nationaal Materialen Observatorium meerjarig budget en de opdracht bedrijven actief te ondersteunen bij het signaleren van leveringszekerheidsproblemen en het nemen van maatregelen.

⁴ https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20241010/motie_van_het_lid_gabriels_over_2/document3/f/-/vmhifmrosgx4.pdf

- Maak uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) effectief in de uitvoering.

Producenten en importeurs van producten moeten recycling doelen halen waarbij ze afhankelijk zijn van andere actoren in de keten. Leg daarom andere actoren zoals: gemeenten, Retail bedrijven en de afval- en recycling sector ook wettelijke verplichtingen op.

- Vergroot de vraag naar circulaire producten

Het is belangrijk dat er een grotere markt ontstaat voor circulaire producten. De Europese industrie laat dalende productiecijfers zien en onze import neemt toe. Daarmee dalen onze Scope 1 en 2 emissies maar met de import nemen Scope 3 emissies toe. Volgens Deloitte nemen de CO2 emissies daarmee nauwelijks af en is er vooral sprake van carbonleakage. Het is daarom belangrijk consumenten en bedrijven beter te bereiken met financiële middelen uit bestaande subsidies⁵ zoals DEI+, EKOOP en MIA/Vamil. De rijksoverheid kan zelf ook een belangrijke launching customer zijn om circulaire productie meer schaal te geven. FME pleit voor het beter uitvoeren van het inkoopproces volgens bestaande regels en de MVI-criteria door (semi) overheden, voor meer toezicht en transparantie op dit proces⁶. Dit stimuleert investeringen in circulaire productieketens en innovatie door een robuuste afzetmarkt te creëren.

Bronnen:

PBL [Verkenning Brede Welvaart – circulaire economie, gedrag en beleid](#)

PBL [HOE KAN CIRCULAIRE-ECONOMIEBELEID BIJDAGEN AAN DE KLIMAATDOELSTELLING?](#)

[Financiële steun bij circulaire projecten](#)

[FME: Advies kabinet Circulaire Economie](#)

TNO [Bijdrage circulaire economie aan de klimaatopgave](#)

[CO2-reductie van circulaire maatregelen](#)

[Deloitte: Mobilizing Consumer Demand for sustainable investments](#)

⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/circulaire-economie/financiele-steun-bij-circulaire-projecten>

⁶ <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen/beleid-en-uitvoering-mvi>